



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Thomae Młodzianowski Poloni, Societatis Jesu,
Praelectionum Theologicarvm Tomus**

Młodzianowski, Tomasz

Moguntiae Et Dantisci, 1682

Punct. Difficult. 2. Solvuntur argumenta, quæ potiùs ostendunt, quòd unui
non sit Modalitas.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82973](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82973)

tam de distinctione formali tantum, quam de distinctione modali appropriata, & non appropriata, dici possit alietas actualis: sicut de illis dici potest, est distinctio formalis, tanquam divisum de suis dividendis: hoc ipso ostenditur, alietatem actualem esse prædicatum genericum, adeoque in rationis genericæ definitione, poni debuisset. Tum quia ly appropriatè, supponit pro eo, quod, ex usu & acceptione Doctorum, hoc vel illud significat; indubiè autem, si quis, extra præsentem discursum, dicat, se non tenere modos, non supponitur, quod non teneat modos effectivos, sed Entitativos: unde etiam illi appellantur modalistæ, qui defendunt modos Entitativos. Quod autem hæc acceptio sit eruta ex antiquioribus modorum auctoribus, illi citari debuissent, qui etiam tanto pondere, hanc noviter excitatam quæstionem, non tractarunt, licet fundamentum præstent tractantibus. Suarez, ad quem provocatur, nec ullus Antiquiorum aut Recentiorum habet distinctionem in modos effectivos & entitativos, sensu à respondente usurpato. Et, si Suarez quærit, an unio in corpore humano, sit materialis vel spiritualis? certè non quærit de formalitate ex natura rei, vel modo effectivo. Sed de mente Suarii, actum in materia de distinctionibus. Tum quia dicitur actionem & passionem esse modum appropriatè dictum, jam autem in alietatem, & inseitatem, non appropriatè dictos, sumendo in alietatem & inseitatem aptitudinalem: cur ergo, sicut inseitas & inalietas extrahuntur ad conditionem modorum non appropriatè dictorum, per aptitudinalitatē, nam inalietas actualis potest non convenire accidenti, permanente ejus entitate; cur inquam etiam actio aptitudinalis, non debet dici modus non appropriatè dictus: cum sine aptitudinali operari, non possit permanere ens; nam, esse est propter operari.

CONTRA 3. Quia hic modus effectivus, idem dic de formalitate ex natura rei, actu nemine cogitante pullulante, nullo modo condistinguitur, nisi verbo solo, ab entitativo modo. Quia ille modus est, nemine cogitante est contradiçorie oppositum non enti, ens est: consequenter, ille modus erit ens: cur ergo adjectivè non dicitur modus entitativus? Neque valet si dicas, sufficere, quod sit nemine cogitante *Entis*; quia quæro, quid deest illi, ne ita sit *Entis*, sicut & modus, ex ratione modi, est *Entis*? Habet item ille modus effectivus existentiam suam nemine cogitante, habet & modus entitativus. *Dices*, habet existentiam modus effectivus, non nisi distinctam ex natura rei, non autem entitativè, à modificatis. *Contra* erit: hoc, quod est habere nemine cogitante distinctam existentiam, licet non nisi formaliter ex natura rei, modò inferat esse actu oppositum non enti, nullo certè differt à vera existentia entitativa. Rursus,

est ille modus effectivus terminus actionis unitivæ: quid illi deest, ne sit modus entitativus? cumque defacto accipiat esse oppositi nihilo actu: quomodo non est terminus actionis dantis existentiam? Rursus, ille modus effectivus est oppositus nihilo, non oppositione extremorum, quæ unit, sed seipso: adeoque suâ entitate distincta ab extremis; quid ergo illi deest ad rationem modi? *Dices*, illum modum non esse ens per se; quæro, quo sensu, non est ens per se? si enim non est ens per se, quia ille modus non est ens substantiale: idem dicent, qui modum pro connotato ponunt. Et si illa formalitas ex natura rei, seu ille modus effectivus, est substantialis: Ergo etiam erit ens per se: quid ergo illi deerit, ne sit modus entitativus? *Dices*, quia non habet quidditatem propriam. Imò habet; quia habet propriam definibilitatem, & est ratio obiectiva intelligibilis nemine cogitante. *Dices*, te non tenere quod habeat ista formalitas, vel iste modus effectivus, distinctam etiam ex natura rei existentiam. *Contra* erit: quia illa formalitas erit opposita actu nihilo: quomodo ergo non est ens actu? si est ens actu, quid illi defideratur, ne dicatur habere existentiam actu? Deinde etiam illa formalitas, ille modus effectivus, est interdum intra causas, interdum extra causas; est enim, ut dicunt, separabilis; si autem est interdum extra causas: Ergo existit; existere enim, est extra causas esse: si existit, quid titulo existentie illi deficit, ne sit modus entitativus? *Dices*, quod per se non possit terminare actionem agentis. *Contra* erit. Terminat imprimis actionem agentis communicativi; & si antea erat nihil, modò opponitur nihilo, nec est quid increatum: quomodo igitur actionem agentis non poterit terminare?

INFER per modum Conclusionis. *Qui tenet modum effectivum, vel formalitatem ex natura rei, nemine cogitante actu pullulantem, habentemque existentiam formaliter ex natura rei distinctam, est in re ipsa tenere entitatem modalem.* Ratio ex dictis, quia hæc nihilo differunt.

Punctum Difficultatis 2.

Solvuntur argumenta, quæ potius ostendunt, quod unio non sit Modalitas.

PRÆter argumenta in Physicis allata, pono imprimis objectiones, mei in Theolog. Profess. P. Venceslai Darowski. Cum quo

OBJICITUR 1. Suppositio & terminatio, quæ suppositatur natura humana in VERBO, non est aliqua entitas media, inter humanitatem & VERBUM; sed unio hypostatica, est ipsissima terminatio formalis seu suppositio: Ergo non est media entitas, inter humanitatem

tem & VERBUM. Major probatur: quia natura humana in Christo, terminatur & suppositatur formaliter immediate, ipsamet increata subsistentia & personalitate VERBI: Ergo suppositatio & terminatio, secundum id, quod dicitur, ut vocant, in recto, non est entitas media inter naturam humanam & VERBUM.

RESPONDETUR. In nostris principiis conceditur totum, neque enim per nos, illa modalitate media, unitur humanitas & VERBUM, sed seipsis, modo explicato; ita tamen, ut hoc non possit fieri, sine præsupsita mutatione, ratione illius determinativæ modalitatis.

In aliorum principiis, dicitur communiter, negandam esse maiorem. Probatio illius distinguitur. Natura humana in Christo terminatur & suppositatur formaliter & immediate ut Quod, à Persona divina. Conceditur Antecedens. Ut Quo. Negatur. Ut Quo enim suppositatur à media illa entitate, tanquam à via & medio, ut fiat terminatio: Ut Quod autem, à Persona divina, tanquam ratione Quæ terminandi, & principio suppositandi formaliter.

INSTABIS 1. Id, quo formaliter, & exercitè, & in actu secundo terminatur & suppositatur natura humana in Christo, debet esse, ipsum formale & exercitum subsistere divinum filiale: sed nullum ens creatum, quale est illa entitas intermedia, est ipsum formale, actuale, & exercitum subsistere divinum filiale: Ergo nullum ens creatum, proinde neque entitas intermedia, potest esse id, quod formaliter, exercitè, & in actu secundo terminatur & suppositatur natura humana in Christo. Major probatur. Natura humana in Christo subsistit filialitate divina: Ergo id quo formaliter, exercitè, & in actu secundo terminatur, & suppositatur natura humana in Christo, debet esse ipsum formale, actuale & exercitum subsistere filiale divinum. Consequentia probatur: quia hoc, quod est, naturam humanam subsistere filialitate divina, ab eo tantum habet natura humana, quod est ipsum, Quo formaliter, exercitè, & in actu secundo, filialitas divina.

RESPONDETUR. Quod hic terminus, ratio terminandi ut quo in actu secundo, sit terminus genericus, & ad duo distinctissima restringibilis: nam ratio terminandi ut quo, sumpta pro forma, quæ entitativè est terminus, spectat ad ipsam personam; quæ est terminus naturæ, habetque se sicut ratio quæ terminandi, & quod idem est, ut quod terminat. Ratio autem terminandi ut quo, accepta pro via & medio, quo se terminus ille actu communicat, est illa entitas intermedia per Modalistas. Vi ergo hujus doctrinæ distinguitur major. Id quo formaliter, exercitè & in actu secundo, tanquam per formam quandam, terminatur natura humana in Christo, debet esse ipsum filiale esse divinum. Conceditur Major: quo, tanquam medio &

viâ communicandi illum terminum, terminatur natura humana, debet esse ipsum Filiale esse divinum. Nego maiorem.

INSTABIS 2. Ut natura humana subsistat in Christo actualiter, debet id habere ab aliquo actu: at hic actus, per Modalistas, nullus potest assignari. Quia imprimis non potest dici, quod hoc habeat ab illo actu, qui dicitur esse, Id quo, formaliter, exercitè, & in actu secundo, terminatur natura humana: quia istud quo, est aliquid creatum, adeoque non est ipsum filiale subsistere: neque etiam potest id habere ab ipso præcisè subsistere divino: siquidem ipsum subsistere divinum, prout ab illa modalitate præcisum, non est per modalistas, Id quo natura humana terminatur & suppositatur formaliter, exercitè: jam autem natura humana non potest aliunde habere, id quod est subsistere actualiter, divinè, nisi ab eo, quo actualiter terminatur & suppositatur.

RESPONDETUR. Diverso modo id haberi à Modalitate, nempe tanquam à via & medio; & diverso modo, ab ipsamet filialitate divina, tanquam ratione ut quo, simul habente rationem quæ terminandi, adeoque rationem ut quod.

INSTABIS 3. Subsistentia increata VERBI, quatenus comparatur ad naturam humanam, præcisè ab entitate modali, nihil confert exercitè humanitati; neque etiam humanitas, comparata ad subsistentiam VERBI, tanquam ad principium terminativum, sortitur aliquem specialem effectum: præter illum, quem habet formaliter ab illa tertia entitate media; alioquin, illa Entitas media, frustra poneretur: Ergo.

RESPONDETUR. A ratione formali ut Quo, sumpta, pro forma, quæ est terminus, habet aliquod esse speciale humanitas, nempe, Esse divinum, quod ipsum Esse divinum, terminativè dicit illa modalitas; esse autem formale, quod habet ab entitate intermedia, est esse uniti, & esse habentis medium & viam, ut sibi illa persona communicetur. Nec inde tamen sequetur, otiosam esse illam entitatem intermediam: Si enim personæ competeret esse ita rationem terminandi, ut nunquam indigeret viâ & medio ad terminandum, otiosa jam esset illa modalitas; secus si possit, ut revera potest, esse, & non terminare v.g. naturam humanam.

Hæ rationes ostendunt bene intentum supra, suntque probationes ejus Conclusionis, quæ dicit, quod formaliter ratio unionis, non sit pendenda ab illa entitate. Solutæ tamen sunt ad defensionem communioris sententiæ; unde, & instantiæ allatæ concedi possent omnes, in nostris principiis.

OBJICITUR 2. Communicatio & indivisio duorum secundum idem esse, non potest fieri per aliquam entitatem mediam distinctam ab ipso esse, quod communicatur; sed terminatio

*n

& sup-

& suppositio naturæ humanæ, quam exercet VERBUM, est communicatio & indivisio duorum in eodem esse: Ergo non potest esse per aliquam mediam entitatem distinctam. Minor probatur. Quia, si terminatio & suppositio humanitatis, quam exercet VERBUM, non est communicatio & indivisio duorum in eodem esse, verum esset dicere: Esse hypostaticum VERBI, non est Esse hypostaticum humanitatis; quod est absurdum. Major principalis probatur. Communio formalis duorum, & indivisio quoad Esse, est inter ea, quorum unum, vel est id, quod aliud, vel est id, quo aliud: adeoque, ut inter potentiam & actum intercedat communio & indivisio quoad Esse; sed si præter actum & potentiam, esset tertia entitas, quæ sit id *Quo*, in actu secundo, formaliter & exercitè, actus faciat potentiam talem: sequitur, quod non ipse actus erit id, *Quo* potentia sit id actu, ad quod erat potentia: sed tertia quædam entitas, prorsus distincta ab entitate actus & potentia.

RESPONDETUR. Communicatio & indivisio duorum secundum idem esse, non potest fieri per aliquam entitatem intermediam, tanquam per terminum & ipsum esse communicatum. Concedo maiorem. Communicatio & indivisio duorum secundum idem esse, non potest fieri per aliquam entitatem tertiam, tanquam per rationem, quæ sit medium, via &c. communicandi illud esse. Nego maiorem. Concessa quæ Minori, distinguitur consequens, & negatur consequentia. In nostris autem principiis, sicut & sequentibus instantiis, conceditur totum: tantum negabitur, quod possit transiri ad illud esse actu, ad quod fuit potentia, sine connotata modalitate.

INSTABIS I. Quia si unum extremum est id, *Quo* alterum formaliter est: Ergo ipsummet esse unius extremi est formaliter ipsum esse alterius extremi; Ergo unum extremum, quæ extremum, est seipso indivisum ab alio extremo quoad esse: Ergo ulterius gratis fingitur tertium quoddam esse, quod se gerat per modum medii.

RESPONDETUR. Distinguendo Consequens primum. Ergo ipsummet esse unius extremi, tanquam formæ & termini, est formaliter ipsum esse alterius extremi. Concedo consequentiam. Ipsum esse unius extremi, est formaliter ipsum esse alterius, per modum viæ, & medii, illam rationem communicandi. Negatur consequentia; ad hocque est necessaria illa entitas.

INSTABIS 2. Sicut res, cum erat in potentia, laborabat uno non esse, ita, cum est in actu, satiatur uno esse; & actus utitur ipsamet actualitate sui esse, tanquam medio, quo formaliter potentiam extrahit ex illo non esse.

RESPONSUM, ipsam entitatem uti suo esse, tanquam medio, quo formaliter in genere formæ, termini, complementi, extrahitur poten-

tia ad esse; sed non uti suo esse, tanquam viâ medio, ad communicandum illud esse extraktivum.

INSTABIS 3. Privatio formæ, quæ est in materia, debet tolli per esse ipsiusmet formæ, non autem per aliquid aliud distinctum: non esse enim, non tollitur nisi per esse: Ergo & carentia esse hypostatici divini, quæ est in natura humana, debet immediatè formaliter tolli, ipso esse hypostatico VERBI; non autem per aliquam entitatem distinctam.

RESPONDETUR. Duplicem formæ privationem dici à materia. *uno* Formæ ratæ, quæ est ratio ut *Quo* in genere formæ, termini, complementi: & hæc tollitur per ipsammet entitatem formæ, termini, complementi, consequenter personæ. Aliam autem privationem dicit materia, privationem rationis communicandi, viæ & medii ad illam formam; & hæc privatio tollitur dictâ modalitate.

INSTABIS 4. Hoc subsistere divini VERBI, quod vocatur *Quo* extremi, seu formæ, termini, & complementi, quando se gerit per modum extremi *Quo*, confertur naturæ humanæ ali-quod esse formaliter & immediatè seipso, an non confert? si confert: certum est fore increatum; cum nihil habeat VERBUM in seipso, non increatum; proinde si confert aliquid seipso naturæ humanæ, erit id increatum, nimirum ipsum subsistere VERBI; quod proinde subsistere, erit formale vinculum, in quo natura humana, colligata est personæ divinæ: siquidem nullum potest esse formalius vinculum duorum, nullaque intimior communicatio & conjunctio, quam si erit indivisum idem utriusque esse; consequenter omne aliud medians vinculum, est superfluum. Si autem dicas, tunc cum VERBUM se gerit per modum extremi ut *Quo*, non conferre naturæ humanæ ullum esse increatum, formaliter & immediatè seipso, sed tantum transmittere quodammodo, ad naturam humanam, illum modum creatum mediæ entitatis: & vicissim naturam humanam refundere illum modum in personam VERBI; tunc ex hoc manifestè sequitur, naturam humanam, & Personam VERBI, non communicare secum formaliter ullum aliud esse, præter illud, quod affert ille modus creatus, mediæ entitatis; de hoc autem non est dicere, quod sit ipsum esse formaliter substantiæ divinæ: Ergo inter esse naturæ humanæ, quod habet ex vi illius modi superadditi, & inter ipsum subsistere increatum VERBI, est divisio quoad esse. Probatur consequentia. Quia ubi habet locum affirmatio & negatio, ibi necessariò est divisio duorum quoad esse: Ergo si de modo illo, addito supra humanitatem, potest affirmari, quod sit quoddam esse creatum, & potest negari, quod non sit ipsum subsistere increatum: sequitur quod natura humana, etiam illo modo mediæ entita-

titatis affecta, sit divisa quoad esse, ab increato subsistere VERBI: consequenter dici tantum posset, unio humanitatis in hypostasi, non tamen unio secundum hypostasim: inter quæ duo, observat Cajetanus, ex S. Thoma, differentiam, hic q. 2. a. 5. ad 3.

RESPONDETUR. Illud extremum, quod est persona divina, cum habet rationem extremi actu, confert humanitati in ratione formæ, termini, complementi, aliquid esse formale seipso immediate: neque enim in hoc genere mediat quidquam; sed non confert quidquam immediate, in genere rationis ut Quo, Medii, Viæ, ut communicet se illa ratio formalis, & immediata, seipsa tribuens rationem increati, Non est autem majus vinculum, quam seipsis uniri: Sed dicent Modalistæ, id non posse haberi inter ea, quæ possunt non esse unita & existere: nec ulterius sequetur, quod ex vi illius modi, sit divisa humanitas ab increato Subsistere VERBI: quia ille modus essentialiter terminativè, dicit VERBUM, & cum dicat essentialiter terminativè VERBUM, fit ut ex vi illius unionis, non dicat humanitas negationem filialis esse divini.

INSTABIS 3. Admisso illo duplici Quo, in explicabile erit, quid sit illud Esse id, Quo aliud, tanquam formâ, & quid sit, esse id Quo aliud, tanquam viâ? consequenter, quid sit in homine, id, quo corpus vivit tanquam formâ, & quo vivit tanquam medio.

RESPONDET Modalistæ. Id, Quo tanquam formâ, est ens ratum, estque ipsa anima v. g. id autem Quo aliquid tanquam viâ, est ipsa illa modalitas: sicut & in principiis oppositorum, unio quæ est formalitas, vel Modus essetivus, est viâ, & id Quo unitur, nemine cogitante, ipse actus & potentia.

OBJICITUR 3. Non sunt multiplicanda entia sine necessitate, nulla autem necessitas istius entitatis modalis.

RESPONDETUR. Necessitatem illius esse ad salvandum transitum à contradictorio.

Punctum Difficultatis 3.

Solvuntur Argumenta contra Modalitatem pro connotato importatam.

CONTRA modum nostrum defendendi unionem hypostaticam, quem innuit Vasq. disp. 18. cap. 3. num. 26.

OBJICITUR 1. Si, antequam intelligatur natura sustentata, & terminata à VERBO, intelligitur cum illo modo, tanquam cum aliquo prævio: sequitur, quod simul, atque concipitur unita, intelligatur novum aliquid in ipsa: ac proinde, præter ipsam suppositionem & terminationem, quam intelligimus in suo genere à VERBO provenire, tanquam à susten-

tante, deberet esse alius novus modus in natura ipsa, idque distinctus ab illo præcedenti quem præhabuit; seu potius sequitur ipsam terminationem & suppositionem, debere esse aliquid novum in ea; eaque enim fieri potest, ut natura terminetur, & hoc ipso non habeat in se aliquid, quod non habuit antequam terminaretur: siquidem contradictoria de aliqua mutatione, enuntiari non possunt.

RESPONDETUR. Negando sequelam. Posito autem illo modo pro connotato, ponitur aliquid novum reale in natura, scil. ipsa Persona assumens, quæ sine illo connotato, non est determinata ad assumptionem; ponetur etiam novum formaliter in natura, scil. actus secundus assumptionis, ad quem transitur, ratione præviæ positæ entitatis Modalis; nec erit jam necessitas ullius alijs modi entitativi conurgentis.

INSTABIS. Si præter entitatem noviter productam, datur aliquis alius effectus formalis, proveniens à solo VERBO, nimirum, ipsa terminatio & suppositio naturæ, frustra jam ponitur illa entitas modalis determinativa.

RESPONDETUR. Non frustra ponetur, quia non transiret ad illum effectum formalem, proveniente à solo VERBO, sine ulla entitate, quæ sola est sufficiens mutatio. Et licet suppositio & terminatio, quæ proficiscitur à Persona, fiat sine ulla nova entitate superaddita, determinatio tamen illa, non potest fieri sine nova entitate; quia mutatio sufficiens, ut trans-eatur ad esse suppositionis, haberi poterit ex illa posita modalitate, & sine illa non haberetur; nihil autem simile ostenditur, per quid transiri posset ad ipsam illam determinationem.

OBJICIT 2. Commune argumentum Lugo, probans, illam unionem, esse modum. Repugnat dari denominationem novam realem, absque ulla nova reali forma, à qua proveniat; sed denominatio humanitatis VERBO unitæ, est realis & nova: Ergo oportet aliquid novum à parte rei poni, ratione cuius sit vera talis denominatio; hoc autem novum, non sunt sola extrema: potuisset enim esse VERBUM, & hæc eadem humanitas in rerum natura, absque eo, quod humanitas esset unita VERBO: Ergo debet dari aliquid aliud præter extrema, ratione cuius, verificetur hæc prædicatio, & denominatio formalis nova.

RESPONDETUR. Concedendo totum: hoc autem novum, dicitur esse connotatum illud modale. Major deberet etiam, nonnisi cum explicatione, admitti: denominatio enim uniti, præter humanitatem & personam VERBI, in circumstantia illius connotati, est denominatio realis, prout realis opponitur fictæ: sed non nova realis, hoc est, physice, entitativè ab illa distincta. Quod si est nova realis denominatio, prout opponitur fictæ, sufficiet etiam dari novam